

Sygn. akt III KK 333/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)

SSN Józef Dołhy

SSN Andrzej Stępka (sprawozdawca)

Protokolant Jolanta Włostowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Bogumiły Drozdowskiej
w sprawie D. J.

skazanego z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 15 listopada 2013 r.,

kasacji, wniesionej na niekorzyść skazanego przez Prokuratora Generalnego
od wyroku Sądu Rejonowego w O.

z dnia 16 maja 2013 r.,

**uchyła zaskarżony wyrok w całości i sprawę przekazuje do
ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w O.**

UZASADNIENIE

Prokurator Prokuratury Rejonowej oskarżył D. A. J. o przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. polegające na tym, że w lipcu 2012 r. w K., działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wspólnie i w

porozumieniu z P. J. i P. P., z terenu leśnego Leśnictwa W. oraz terenu należącego do Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa w O., dokonał zaboru w celu przywłaszczenia uprzednio wyrąbanego drzewa gatunku dąb, brzoza i klon, o łącznej wartości 11.168 zł. na szkodę Nadleśnictwa O. oraz Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa w O.

Na rozprawie w dniu 16 maja 2013 r., oskarżony złożył w trybie art. 387 § 1 k.p.k. wnioski o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzania postępowania dowodowego i wymierzenie mu kary 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat, orzeczenie nawiązki na podstawie art. 290 § 2 k.k. solidarnie z P. J. i P. P. na rzecz pokrzywdzonego Nadleśnictwa O. w kwocie 7 254zł., orzeczenie obowiązku naprawienia szkody na podstawie art. 46 § 1 k.k. solidarnie: z P. J. i P. P. - w kwocie 3 627 zł na rzecz pokrzywdzonego Nadleśnictwa O. oraz w kwocie 7 541 zł na rzecz pokrzywdzonej Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa w O., a nadto zwolnienie od kosztów sądowych.

Obecny na rozprawie prokurator nie sprzeciwił się wnioskowi oskarżonego o dobrowolne poddanie się karze.

Sąd Rejonowy uwzględnił ten wniosek i wyrokiem z dnia 16 maja 2013 r., uznał oskarżonego D. A. J. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu stanowiącego występki z art. 278 § 1 k.k. w z art. 12 k.k. i za to skazał go na karę 1 roku pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. oraz art. 70 § 1 pkt 1 k.k. warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 5 lat. Nadto na podstawie art. 290 § 2 k.k. orzekł w stosunku do oskarżonego solidarnie z P. P. i P. J. środek karny w postaci nawiązki w kwocie 7.254 zł na rzecz pokrzywdzonego Nadleśnictwa O., a na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł w stosunku do oskarżonego D. A. J. środek karny w postaci obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę solidarnie z P. P. i P. J. kwoty 7.541 zł na rzecz pokrzywdzonej Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa w O. oraz kwoty 3.627 zł na rzecz pokrzywdzonego Nadleśnictwa O. Sąd zwolnił także oskarżonego w całości od kosztów sądowych.

Wyrok ten nie został zaskarżony przez strony postępowania i uprawomocnił się w dniu 24 maja 2013 r. (k. 285, t. II).

Postępowanie karne wobec P. P. i P. J. działających wspólnie i w porozumieniu z D. J., było prowadzone odrębnie i zakończyło się prawomocnym skazaniem ich przez Sąd Rejonowy w O. wyrokiem z dnia 13 lutego 2013 r. Osoby te zostały skazane na kary po 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania na okresy 2 lat tytułem próby. Nadto Sąd na podstawie art. 290 § 2 k.k. orzekł wobec nich nawiązki w wysokości po 7.254 zł na rzecz Nadleśnictwa O., a na podstawie art 46 § 1 k.k. nałożył na obydwu oskarżonych solidarny obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa kwoty 7.541 zł, zaś na rzecz Nadleśnictwa O. kwoty 3.627 zł oraz zwolnił oskarżonych od kosztów sądowych.

Kasację od wyroku Sądu Rejonowego w O. z dnia 16 maja 2013 r., w sprawie VII K .../13, wydanego wobec skazanego D. J., wniósł na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. Prokurator Generalny, zaskarżając wyrok w całości na jego niekorzyść.

Prokurator Generalny zarzucił na podstawie art. 523 § 1 i 4 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. oraz art. 537 § 1 i 2 k.p.k. rażące i mające wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 387 § 2 i 3 k.p.k. polegające na uwzględnieniu przez Sąd wadliwie sformułowanego wniosku oskarżonego D. J. o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, któremu nie sprzeciwił się prokurator, a wada ta polegała na braku uzależnienia uwzględnienia wniosku od dokonania w nim niezbędnej zmiany.

W rezultacie doszło do rażącego i mającego istotny wpływ na wyrok naruszenia przepisu prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 290 § 2 k.k. poprzez orzeczenie wobec oskarżonego D. J. obligatoryjnego środka karnego w postaci nawiązki w wysokości 1/3 podwójnej wartości drzewa solidarnie z dwoma współsprawcami skazanymi odrębnym wyrokiem, gdy prawidłowym było orzeczenie tego środka w pełnej wysokości podwójnej wartości .

W konkluzji Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w O. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego była zasadna i należało uwzględnić ją w całości. Trafnie podniesiono w kasacji, iż zaskarżony wyrok jest wadliwy, gdyż został wydany z rażącym naruszeniem przepisów prawa wskazanych w tej nadzwyczajnej skardze.

D. J. został oskarżony o dokonanie wspólnie i w porozumieniu z P. J. i P. P. kradzieży uprzednio wyrąbanego drzewa wartości 11.168 zł. W postępowaniu przygotowawczym sprawę D. J. wyłączono do odrębnego prowadzenia, natomiast pozostali współsprawcy zostali prawomocnie skazani za to przestępstwo, przy czym na podstawie art. 290 § 2 k.k. Sąd orzekł wobec nich nawiązki w kwotach po 7.254 zł na rzecz pokrzywdzonego Nadleśnictwa O.

Oskarżony D. J. składając wniosek o dobrowolnym poddaniu się karze w trybie art. 387 § 1 k.p.k., zaproponował m.in. orzeczenie nawiązki na podstawie art. 290 § 2 k.k., solidarnie z pozostałymi współsprawcami – P. P. i P. J. - na rzecz pokrzywdzonego Nadleśnictwa w kwocie 7.254 zł., a więc w wysokości 1/3 podwójnej wartości drzewa będącego przedmiotem postępowania. Sąd Rejonowy w O. nie dostrzegł, iż zaproponowany przez oskarżonego wniosek był nieprawidłowy, bowiem obligatoryjny środek karny w postaci orzekanej na podstawie art. 290 § 2 k.k. nawiązki, pozostawał w rażącej sprzeczności z treścią tego przepisu.

Trafnie wskazał Prokurator Generalny, że fakt złożenia przez oskarżonego wniosku w trybie art. 387 § 1 k.p.k., nawet mimo braku sprzeciwu ze strony prokuratora, nie zwalniał sądu od obowiązku rozważenia, czy istnieją warunki do jego uwzględnienia.

Należy podkreślić, iż złożony w tym trybie wniosek, mimo braku sprzeciwu ze strony prokuratora i pokrzywdzonego (należycie powiadomionego o terminie rozprawy i pouczonego o możliwości zgłoszenia przez oskarżonego takiego wniosku), nie wiąże sądu, gdyż ten może stwierdzić, że w sprawie nie zachodzą jednak przesłanki do skazania oskarżonego bez przeprowadzenia rozprawy. Może sąd uznać również, że wniosek powinien ulec odpowiedniej korekcie i na podstawie art. 387 § 3 k.p.k. uzależnić jego uwzględnienie od dokonania wskazanej przez siebie zmiany. W przypadku braku zgody oskarżonego na proponowane przez sąd zmiany we wniosku, sprawa podlega rozpoznaniu w dalszym ciągu na zasadach

ogólnych. Nie ulega wątpliwości, że obowiązkiem Sądu Rejonowego było zbadanie, czy wniosek oskarżonego J. czynił zadość przepisom prawa karnego materialnego, w tym również przesłankom i zasadom ich orzekania sformułowanym zarówno w części ogólnej kodeksu karnego, jak również w części szczególnej – jak miało to miejsce w przedmiotowej sprawie. Przepis art. 387 k.p.k. jest instrumentem o charakterze proceduralnym, a zatem granice porozumienia wyznaczają odpowiednie reguły określone w kodeksie karnym, zaś oskarżony nie ma możliwości wynegocjowania takich warunków wymiaru kary, bądź środków karnych, jakie nie są dopuszczalne *in concreto* w przepisach tego kodeksu (por.: Kodeks Postępowania Karnego. Komentarz. Tom II, pod red. P. Hofmańskiego, Wyd. C. H. Beck, Warszawa 2007, str. 442 – 445).

Jak stanowi przepis art. 290 § 2 k.k., w razie skazania za wyrąb drzewa albo kradzież drzewa wyrąbanego lub powalonego, sąd orzeka na rzecz pokrzywdzonego nawiązkę w wysokości podwójnej wartości drzewa.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że określenie to oznacza, iż w przypadku kilku współsprawców tego rodzaju przestępstwa, nawiązkę w wysokości odpowiadającej podwójnej, ustalonej przez sąd wartości drzewa, które było przedmiotem zaboru przez poszczególnych sprawców, orzeka się wobec każdego ze współsprawców, przy czym każdy ze skazanych płaci ją tak jak grzywnę samodzielnie i w całości, a zapłacenie nawiazki przez jednego z oskarżonych nie zwalnia pozostałych od jej zapłacenia. Nie można zatem mówić o solidarnym obowiązku zwrotu podwójnej równowartości obciążającym współsprawców przestępstwa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2007 r., IV KK 319/07, R - OSNKW 2007, z. 1, poz. 2297; uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 20 listopada 1996 roku, I KZP 28/96, OSNKW 1997, z. 1-2, poz. 3; z dnia 20 listopada 1996 r., I KZP 30/96, OSNKW 1997, z. 1-2, poz. 4). Ma rację skarżący Prokurator, że uwzględnienie przez Sąd Rejonowy w O. wadliwego wniosku oskarżonego, bez wykorzystania przysługującego temu sądowi uprawnienia do zainicjowania jego zmiany, stanowi rażące naruszenie przepisu prawa procesowego - art. 387 § 2 i 3 k.p.k. W konsekwencji doprowadziło ono do wydania wyroku z rażącym naruszeniem prawa materialnego, art. 290 § 2 k.k., poprzez bezzasadne orzeczenie nawiazki w wysokości 1/3 podwójnej wartości

drzewa, solidarnie z dwoma pozostałymi współsprawcami, osądzonymi w odrębnym postępowaniu i zobowiązanymi do samodzielnego zapłacenia orzeczonych wobec nich nawiązek.

W tej sytuacji, z uwagi na stwierdzone rażące naruszenie prawa, Sąd Najwyższy uchylił w całości zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w O. do ponownego rozpoznania.

Obowiązkiem sądu rozpoznającego ponownie sprawę będzie podjęcie z oskarżonym negocjacji, jeśli oskarżony podtrzyma dotychczasowy wniosek złożony w trybie art. 387 § 1 k.p.k. lub złoży nowy, tak, aby ewentualny wniosek w pełni odpowiadał przepisom prawa karnego materialnego, w tym również w zakresie właściwego zastosowania dyspozycji art. 290 § 2 k.k. (o ile prokurator i pokrzywdzony nie sprzeciwią się wnioskowi). Jeśli jednak nie dojdzie do takich uzgodnień, względnie sąd poweźmie wątpliwości co do możliwości uwzględnienia wniosku, rozpozna sprawę na zasadach ogólnych.